

SXEDIO.A2D

ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σύμφωνα με τον καθηγητή Α. Μητσίδα (Σύντομος Ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου) στο νησί ήκμασε διά των αιώνων ο μοναχικός βίος.

Ετσι οι κατά καιρούς μοναχοί ίδρυσαν διάφορες Ιερές Μονές.

Πρώτες Μονές στην Κύπρο αναφέρονται οι Μονές του Σαυροβουνίου και της Τόχνης και του Ομόδους τις οποίες ίδρυσε η Αγία Ελένη, μητέρα του Αυτοκράτορα του Βυζαντίου Μεγάλου Κωνσταντίνου που έφθασε στην Κύπρο γύρω στο **327** μ.χ.

Σύμφωνα με την ίδια Ιστορία η Αγία Ελένη άφησε στις μονές Σταυροβουνίου και Τόχνης τμήμα από το τίμιο Σταυρό που έφερε η ίδια από τα Ιεροσόλυμα και στη Μονή Ομόδους τμήμα του καννάβου με το οποίο είχε δεθεί ο Χριστός στο Σταυρό.

Εξάλλου σύμφωνα με την παράδοση η Αγία Ελένη είχε φέρει μάλιστα στην Κύπρο και μεγάλο αριθμό γάτων για εξολόθρευση των φιδιών που υπήρχαν στο νησί.

Άλλες μονές αναφέρονται του Αγίου Νικολάου κατά τον **6ο** αιώνα, του Αποστόλου Βαρνάβα κατά τον **7ο** αιώνα, του Συμβούλου (Χριστού) κοντά στο Κούριο κατά τον **9ο** αιώνα, του Αγίου Αντωνίου κοντά στους Χύτρους κατά το **10ο** αιώνα, των Ιερέων στην Πάφο και του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου κοντά στον Κουτσοβέντη.

Από τον **11ο** αιώνα ανφέρονται οι μονές Κύκκου, Μαχαιρά, Αγίου Νεοφύτου, Χρυσορροϊάτισσας και Τροοδίτισσας, του Αγίου Νικολάου της Στέγης κοντά στην Κακοπετριά, της Παναγίας της Ασίνου κοντά στο Νικητάρι, της Παναγίας του Αρακα κοντά στα Λαγουδερά, της Παναγίας της Καντάρας και της Παναγίας της Παλλουριώτισσας.

Οι μονές του Κύκκου, του Μαχαιρά και του Αγίου Νεοφύτου ονομάζονται βασιλικές και σταυροπηγιακές γιατί είναι κτίσματα αυτοκρατορικά και υπάγονται

πνευματικά στον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου και όχι στον επίσκοπο της επαρχίας τους.

Η Μονή της Παναγίας του Κύκκου ιδρύθηκε το **1100** ύστερα από ενέργειες του μοναχού Ησαΐα, από τον Αυτοκράτορα Αλέξιο Α Κομνηνό (**1081-1103**) ο οποίος δώρησε την εικόνα της παρθένου Μαρίας την οποία σύμφωνα με την παράδοση αγιογράφησε ο Ευαγγελιστής Λουκάς.

Η Μονή Μαχαιρά ιδρύθηκε λίγο μετά το **1160** από τους μοναχούς Ιγνάτιο και Προκόπιο με χορηγία του αυτοκράτορα Μανουήλ Α Κομνηνού (**1143-1180**).

Η Μονή του Αγίου Νεοφύτου ιδρύθηκε γύρω στα **1170** από τον Άγιο Νεόφυτο που γεννήθηκε το **1134** στα Λεύκαρα. Η Μονή ευεργετήθηκε από τον Αυτοκράτορα Ισαάκιο Β Άγγελο.

Άλλες Μονές αναφέρονται η Μονή του Αγίου Γεωργίου Μαγκάνων (**1453**) που κατεδαφίστηκε από τους Ενετούς το **1567** όταν έκτιζαν τα τείχη τη Λευκωσίας και η Μονή του αγίου Ιωάννη του Πίπη (**15ος αιώνας**).

Κατά τους Βυζαντινούς χρόνους κτίστηκαν και κοσμήθηκαν με μωσαϊκά και τοιχογραφίες και εικόνες εξάιρετης τέχνης πολλοί ναοί σε όλη την Κύπρο.

Σπουδαιότεροι αναφέρονται της Παναγίας της Κανακαριάς στη Λιθράγκωμη, της Παναγίας της Αγγελόκτιστης στο Κίτι και της Παναγίας της Κυράς στο Λειβάδι Καρπασίας του **6ου** αιώνα, το και μεταγενέστερα του Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή στον Καλοπαναγιώτη, της Παναγίας του Μουτουλά, του Αρχαγγέλου Μιχαήλ στον Πεδουλά, του τιμίου Σταυρού στο Πελέντρι, της Παναγίας και Ποδίθου στη Γαλάτα του Τιμίου Σταυρού του Αγιάσματος στην Πλατανιστάσα.

Οι ναοί αυτοί μαζί με τους ναούς των Αγίων Νικολάου Στέγης, Παναγίας της Ασίνου και Παναγίας του Αρακα περιλαμβάνονται από το Δεκέμβρη του **1985** στον κατάλογο της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ.